

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Glasbena šola

Izobraževalni program: Glasba

Predmet: ORGLE

Učni načrt

Ljubljana 2022

Sestavljalci izobraževalnih programov in učnih načrtov

Izobraževalni program Glasba

Je pripravila Nacionalna komisija za vsebinsko prenovu glasbenega šolstva v sestavi: red. prof. dr. Primož Kuret – predsednik, mag. Franci Okorn – namestnik predsednika in člani mag. Dimitrij Beuermann, Tomaž Buh, Anton Gorjanc, Marija Gregorc, Zdravko Hribar, mag. Ivan Marin, Matej Selan, Viktor Zadnik in Marjetka Loborec (strokovna tajnica).

Člani nacionalne komisije so bili tudi koordinatorji razširjenih predmetnih skupin za godala in brenkala, pihala, trobila in tolkala, instrumente s tipkami in petje, orkester in komorno igro ter nauk o glasbi in solfeggio.

Učne načrte za predmete: violina, viola, violončelo, kontrabas, flavta, oboa, klarinet, fagot, saksofon, rog, trobenta, pozavna, tuba in druga konična trobila, tolkala, petje, klavir, harmonika, orgle, kitara, harfa, kljunasta flavta, diatonična harmonika, citre, tamburice, orkester, komorna igra ter nauk o glasbi in solfeggio so na podlagi učnih načrtov za glasbene šole, ki jih je sprejel Strokovni svet za vzgojo in izobraževanje SR Slovenije dne 27. 9. 1979 oziroma 16. 4. 1992 (orgle), pripravili: Draga Ažman, Kristina Babič, Martin Bajde, Marcos Bajuk, Jože Balažič, Volodja Balžalorsky, Renata Bauer, Dalibor Bernatovič, Vlasta Bezjak, Andžela Blažeka, Željko Bradič, Tatjana Šporar Bratuž, Jernej Brence, Ksenija Trotovshek Brlek, Sonja Cigan, Bojan Cvetrežnik, Matjaž Drevenšek, Boris Dvoršak, Maja Gogala Dvoršak, Tatjana Dvoršak, Darinka Fabiani, Mateja Ferenčak, Simona Fisher, Marija Feguš Friedl, Cita Galič, Slavko Goričar, Drago Gradišek, Jelka Grafenauer, Jožica Grebenšek, Hinko Haas, Tomaž Habe, Karmen Hlade, Žarko Ignjatović, Jakob Ivan, Jasenka Jelačić, Lučka Joksič, Marinka Kukec Jurič, Ileana Bratuž Kacjan, Janja Kipič, Mateja Prem Kolar, Albert Kolbl, Jolanda Korat, Ruda Ravnik Kosi, Polona Kovač, Eva Kranjčan, Marija Kregar, mag. Igor Krivokapič, Dragutin Križanič, Peter Kruder, Karel Leskovec, Venčeslav Lenarčič, Boštjan Lipovšek, Andrej Lorber, Matija Lorenz, Tomaž Lorenz, Zoran Lupinc, Majda Lužnik, Svetlana Marinković, Lidija Maletič, Zdenka Kristl Marinič, Zoran Marković, Milivoj Matković, Marjetka Minič, Peter Napret, Jerko Novak, dr. Breda Oblak, Marija Okoliš, Igor Oulokin, dr. Branka Rotar Pance, Lidija Pavlica, Barbara Pibernik, Tomaž Plahutnik, Darij Pobega, Metka Podpečan, Saša Potisk, Robert Prednik, Bronka Prinčič, mag. Majda Zaveršnik Puc, Dušan Remšak, Vildana Repše, Božo Rogelja, Ivanka Ropas, Vita Gregorc Rošker, dr. Janja Črčinovič Rozman, Miro Saje, Barbara Sevšek, Doroteja Cestnik Spasić, Robert Stanič, Robert Stopar, Dušanka Stražar, Marjan Stropnik, Vesna Stropnik, Zlatko Špoljar, Franc Štuhec, Dolores Šturman, Borivoj Šurbek, Milan Švagan, Damir Tkavc, Metod Tomac, Miro Tomšič, Mile Trampuš, Mojca Tratar, Vojko Trnjek, Mojca Volavšek, Fanika Vošnjak, Oto Vrhovnik, Nina Venier Zalokar, mag. Ema Zapušek, Janez Zavec, Ivana Ziherl, Blaž Zupan, Stanko Žagar, Lidija Žefran, Andreja Žel, Nikolaj Žličar in Franc Žugelj.

Jezikovni pregled: Janko Potrata

Dopolnjeni predmetnik in učne načrte v izobraževalnem programu Glasba, ki jih je na 127. seji dne 19. 11. 2009 določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje, je pripravila Nacionalna komisija za glasbeno šolstvo v sestavi: Drago Arko – predsednik, mag. Tomaž Faganel, mag. Ivan Florjanc, Marija Gombač, Primož Malavašič, Matej Selan, dr. Dragica Žvar, Januš Rasiewicz, Mateja Valič Presetnik, Tomaž Buh, Marija Gregorc, Zdravko Hribar in Anton Savnik.

V razširjenih predmetnih skupinah za posamezna področja pa so sodelovali še: Franc Žugelj, Miro Saje, Matjaž Jevšnikar, Drago Gradišek, Albert Kolbl, Igor Krivokapič, Matej Zupan, Božo Rogelja, Slavko Goričar, Matjaž Drevenšek, Milan Švagan, Martin Bajde, Miro Tomšič, Vildana Repše, Mile Kosi in Kristian Kolman.

Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba

Izobraževalna programa Predšolska glasbena vzgoja in Glasbena pripravnica

Je pripravila Nacionalna komisija za vsebinsko prenovu glasbenega šolstva v sestavi: red. prof. dr. Primož Kuret – predsednik, mag. Franci Okorn – namestnik predsednika in člani mag. Dimitrij Beuermann, Tomaž Buh, Anton Gorjanc, Marija Gregorc, Zdravko Hribar, mag. Ivan Marin, Matej Selan, Viktor Zadnik in Marjetka Loborec (strokovna tajnica).

Učne načrte so pripravili:

Marija Gregorc, dr. Barbara Sicherl - Kafol, Anton Gorjanc, Marija Okoliš in Irena Rigo.

Izobraževalna programa Plesna pripravnica in Ples

Je pripravila Nacionalna komisija za vsebinsko prenovu glasbenega šolstva v sestavi: red. prof. dr. Primož Kuret – predsednik, mag. Franci Okorn – namestnik predsednika in člani mag. Dimitrij Beuermann, Tomaž Buh, Anton Gorjanc, Marija Gregorc, Zdravko Hribar, mag. Ivan Marin, Matej Selan, Viktor Zadnik in Marjetka Loborec (strokovna tajnica).

Učne načrte so pripravili:

Balet: Matej Selan, Iko Otrin in Vlasta Veselko,

Sodobni ples: Jana Kovač Valdes, Ana Vovk Pezdir, Petra Pikalo in Vlasta Veselko,

Plesna pripravnica: Matej Selan, Jana Kovač Valdes, Alenka Tomc in Iko Otrin.

Dopolnitve učnih načrtov (minimalne standarde znanja in didaktična priporočila za doseganje minimalnih standardov znanja) ter znanja izvajalcev za programe Predšolska glasbena vzgoja, Glasbena pripravnica, Plesna pripravnica, Glasba in Ples, ki jih je določil Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na 218. seji dne 16. 12. 2021, je pripravila Nacionalna komisija za glasbeno šolstvo v sestavi: red. prof. mag. Ivan Florjanc – predsednik, Drago Arko, dr. Dimitrij Beuermann, Magdalena Međeral, Helena Meško, Helena Valerija Krieger, Marko Možina, Dejan Prešiček, dr. Nejc Sukljan in Boris Štih.

Jezikovni pregled: Mira Turk Škraba

Kazalo vsebine

1 OPREDELITEV PREDMETA.....	5
2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA	5
3 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – DEJAVNOSTI.....	6
4 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – VSEBINE	7
5 STANDARDI ZNANJA.....	14
5.1 MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	15
6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA.....	17
7 IZVEDBENI STANDARDI IN NORMATIVI	18

1 OPREDELITEV PREDMETA

Več kot dva tisoč let star pihalni inštrument s tipkami, kot so orgle, ponuja sedemstoletno zakladnico orgelske literature, prek katere lahko posredujemo glasbene vrednote mlademu rodu. V preteklih stoletjih so bile orgle izjemno poslušan inštrument, saj so bile cerkvene ustanove v veliki meri nosilke glasbene kulture. Orgelska umetnost je torej pomemben del evropske kulturne identitete. Od mnogih različnih inštrumentov s tipkami, ki jih srečamo v zgodovini, sta se v množični praksi ohranila le dva: klavir in orgle. Kot klavir lahko tudi orgle postavimo v različne vloge: od solistične igre prek komornega muziciranja do generalbasa in podpore pri solfedžiranju.

Od širše uporabnosti je orgle v preteklosti odmikala maloštevilnost dostopnih inštrumentov, velikost, zanje potreben primeren prostor itd. Z možnostjo nakupov manjših mehanskih orgel za učilnice, večjih orgel, izdelanih za točno določeni prostor po predloženi avtorski dispoziciji za šolske ali krajevne dvorane, in tudi z možnostjo nakupov elektronskih orgel za vajo doma pa so se odprle vse potrebne osnove za razvoj.

Postopno usvajanje tehničnih spretnosti, muzikalne dojemljivosti, predvsem pa postopno razumevanje tovrstne umetnosti so dejstva, ki kažejo po vzoru tujine na potrebe po zgodnejšem in daljšem poučevanju tega inštrumenta.

Orgelska glasba kot zgodovinska, kulturna, umetnostna in estetska vrednota vsebuje bogastvo, ki neposredno vpliva na razvoj in pozitivno gradnjo mlade osebnosti.

Z razvojem in postavitvijo orgelskega izobraževanja po vsej vertikalni strukturi smo v devetdesetih letih prejšnjega stoletja tudi v naši državi odprli možnost širše dejavnosti, ki vključuje predvsem široko ljubiteljstvo ter boljše strokovne temelje za profesionalizem.

2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA

Učenci:

- dobijo interes za spoznavanje orgel in igranje nanje,
- razvijajo izvajalske spretnosti, koordinacijo gibanja,
- dobijo osnovna znanja iz organologije,
- osvetlujejo pomen orgel in literature v toku zgodovine,
- razvijajo analitično obvladovanje notnega teksta v kompozicijskem, oblikovnem in stilnem smislu,
- se učijo dihanja z glasbo in doživljanja ritma,
- razvijajo doslednost pri delu in delovne navade,
- razvijajo sposobnosti in koncentracijo pri javnem nastopanju,
- razvijajo kritično presojo obravnavane literature glede ravni umetniške kvalitete,
- gradijo svojo osebnost ob odkrivanju glasbenih vrednot,
- se seznanijo z različnimi možnostmi skupinskega muziciranja,
- si oblikujejo odnos do glasbe in s tem do splošne glasbene kulture.

3 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – DEJAVNOSTI

	NIŽJA STOPNJA	VIŠJA STOPNJA
Učenci:	1. in 2. razred	3. in 4. razred
igrajo orgle;	<ul style="list-style-type: none"> igrajo dvo- in triglasje na manual, razvijajo pedalno igro in povezujejo manual s pedalom; 	<ul style="list-style-type: none"> igrajo štiriglasje na manual, povezujejo homofono in polifono večglasje s pedalom;
solfedžirajo;	<ul style="list-style-type: none"> pojejo cantus firmus v koralnih obdelavah, da ga v skladbi lažje prepoznajo; 	<ul style="list-style-type: none"> pojejo cantus firmus v koralnih obdelavah, da ga v skladbi lažje prepoznajo, kombinacija petja z igranjem pri lažji polifonij2;
oblikujejo zvok;	<ul style="list-style-type: none"> nastavljajo in odstavljajo ton, spoznavajo elemente orgelske interpretacije, artikulirajo (legato, non legato), prepoznavajo preproste registrske kombinacije; 	<ul style="list-style-type: none"> obvladajo elemente orgelske interpretacije, precizno artikulirajo, natančnejša tonska niansiran- ja, sestavljajo in prepoznavajo različne registrske kombinacije glede na karakter, obdobje in stil skladbe, zavestno izvajajo glasbo različnih stilnih obdobj;
igrajo v skupini;		<ul style="list-style-type: none"> igrajo štiriročno, komorno muzicirajo z drugimi instrumentalisti in pevci, spremljajo zборе ali igrajo z orkestrom;
ustvarjajo glasbo;	<ul style="list-style-type: none"> seznanijo se z osnovami iz organologije; glasbo, ki jo izvajajo ali poslušajo, ocenjujejo in vrednotijo; 	<ul style="list-style-type: none"> improvizirajo in komponirajo preproste glasbene strukture, razvijajo glasbene ideje, snemajo lastno izvajanje in pri tem uporabljajo sodobno tehnologijo;
spoznavajo, ocenjujejo in vrednotijo glasbo.		<ul style="list-style-type: none"> analizirajo melodično, harmonsko in oblikovno strukturo skladbe, usvajajo osnovna znanja iz organologije, spoznavajo zgodovinski razvoj orgel, orgelske glasbe ter značilnosti in posebnosti interpretacije časovnih obdobj in kultur, razlikujejo in razumejo različna glasbena dela glede na stil, kritično ocenijo izvedbo dela.
Dodatni pouk	Intenzivnejše razvijanje tehničnih in muzikalnih prvin do stopnje celovitega uresničevanja ciljev in brezhibnega obvladovanja vsebin, predpisanih za posamezni razred oziroma stopnjo izobraževanja.	

4 OPERATIVNI CILJI PREDMETA – VSEBINE

1. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine:

- spoznavanje orgel v tehničnem smislu,
- obvladovanje osnovnih elementov artikulacije na manualu,
- obvladovanje osnovnih elementov pedalne igre,
- obvladovanje osnovnih vidikov muzikalne igre na orglah,
- interpretiranje lažjih specifičnih orgelskih (koral, pastorala) in drugih glasbenih oblik.

Lestvice in akordi:

- igranje durovih lestvic z akordi na pedal v eni oktavi.

Šole – metode:

- E. Zapušek: Začetna šola za orgle,
- E. Kaller: Die Kunst des Orgelspiels I,
- R. Schweizer: Orgelschule I in II,
- D. Sanger: Play the organ I.

Pedalne etude:

- igranje solističnih pedalnih odlomkov iz literature.

Skladbe:

Izbor najlažjih skladb iz navedenih zbirk:

- J. Pachelbel: Tokate, fantazije, preludiji, fuge, ričerkari in čakone (1. del),
- G. F. Händel: 6 Voluntaries,
- J. C. Simon: Musicalisches ABC in kleinen und leichten Fugetten,
- In Ewigkeit dich loben – zbirka koralnih prediger 1–4 (Breitkopf Härtel),
- Liber Organi – zbirka skladb od 16. do 18. stoletja (Schott),
- Baročna orgelska glasba Slovenije in Hrvaške II,
- Darwin Wolford: The Beginning Organist I (Antologija lahkkih skladb od 16. do 20. stoletja).

Opomba: Glede na širino priporočenih orgelskih šol in zbirk navajamo primer težavnostne stopnje del J. S.

Bacha:

- In dulci jubilo BWV 751,
- Preludij v F-duru BWV 556.

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

Izpitne vsebine:

- durova lestvica in akord na pedal,
- pedalna etuda,
- manualna skladba,
- homofona skladba s pedalom,
- polifona skladba s pedalom.

2. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine:

- Učenec nadaljuje usvajanje tehničnih in muzikalnih prvin iz prvega razreda do težavnostne stopnje, ki jo navaja predlagana literatura.

Lestvice in akordi:

- igranje durovih in molovih lestvic z akordi na pedal.

Šole – metode:

- E. Zapušek: Začetna šola za orgle,
- E. Kaller: Die Kunst des Orgelspiels II,
- R. Schweizer: Orgelschule I in II,
- D. Sanger: Play the organ II.

Pedalne etude:

- igranje solističnih pedalnih odlomkov iz literature.

Skladbe:

Skladbe od 16. do 18. stoletja:

- J. C. Simon: Vierzehn leichte Präludien und Fugen,
- G. Ph. Telemann: Koralne predigre,
- Orgelske skladbe starih čeških mojstrov I (Černohorsky, Zach, Brix; izdal Jan Hora),
- J. Pachelbel: Koralne predigre,
- D. Buxtehude: Puer natus in Bethlehem,
- S. Scheidt: Vater unser im Himmelreich,
- Ch. J. Stanley: Voluntary, op. VII, št. 7, 9,
- D. Zipoli: Elevazione.

Skladbe J. S. Bacha:

- Osem malih preludijev in fug (izbor),
- Orgelbüchlein (izbor najlažjih koralov).

Skladbe 19. in 20. stoletja:

- C. Franck: Six short organ pieces,
- F. Mendelssohn: Andante,
- J. Brahms: Es ist ein Ros' entsprungen,
- M. Reger: 30 malih koralnih prediger, op. 135 a,
- S. Premrl: Pastorale,
- J. Alain: Ballade en mode Phrygien,
- P. Eben: Momenti d'organo (npr. št. 3).

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

Izpitne vsebine:

- durova in molova lestvica z akordi na pedal,
- pedalna etuda,
- skladba 16. do 18. stoletja,

- skladba J. S. Bacha,
- skladba romantike ali skladba 20. stoletja.

Opomba: Letni izpiti se izvajajo z notami.

Napredovanje

Za prehod na višjo stopnjo izobraževanja mora učenec na izpitu za 1. in 2. razred orgel pokazati dobro obvladovanje vseh tehničnih in muzikalnih elementov igre in pridobiti pozitivno mnenje izpitne komisije.

3. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine:

- nadgradnja znanja o orglah,
- izpopolnjevanje manualne in pedalne tehnike,
- nadgradnja elementov orgelske artikulacije – precizno tonsko niansiranje,
- obvladovanje kompleksnih muzikalnih prvin.

Lestvice in akordi:

- igranje durovih in molovih lestvic z akordi na pedal.

Pedalne etude:

- igranje solističnih pedalnih odlomkov iz literature,
- skladbe za pedal solo (npr. H. G. Kummer: Variationen über ein Thema von Paganini).

Skladbe:

Skladbe od 16. do 18. stoletja:

- J. G. Ph. Telemann: Zbirka 20 fug,
- J. F. N. Seger: Preludiji in fuge (izbor),
- B. Pasquini: Variacije,
- J. G. Albrechtsberger: 12 themata vel praeludia,
- D. Buxtehude: Präludium v F-duru BuxWV 144,
- J. Pachelbel: Toccata v e-molu,
- V. Lübeck: Preludij v F-duru,
- H. Purcell: Trumpet-Tune and Air.

Skladbe J. S. Bacha:

- Fuga v D-duru BWV 580,
- Fantazija v C-duru BWV 570,
- Fuga v G-duru BWV 576,
- Preludij v G-duru BWV 568,
- Preludij in fuga v e-molu BWV 533,
- Orgelbüchlein (izbor koralov).

Skladbe romantike in 20. stoletja:

- C. Franck: Sortie,
- C. Franck: Offertoire pour la Messe de minuit,
- F. B. Mendelssohn: Nachspiel v D-duru,
- J. Brahms: Schmücke dich, o liebe Seele,
- L. Boëllmann: Suite gothique (Introduction - Choral, Menuet, Prière à Notre Dame),
- L. Vierne: 24 pieces en style libre,
- J. Langlais: 12 Versets pour orgue,
- P. Eben: Momenti d'organo,
- S. Osterc: Pet skladb za orgle.

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

Izpitne vsebine:

- durova in molova lestvica z akordi na pedal (na pamet),
- pedalna etuda,
- skladba 16. do 18. stoletja,
- skladba J. S. Bacha,
- skladba romantike ali skladba 20. stoletja.

4. RAZRED

Tehnične in muzikalne prvine:

- razvijajo vse prvine iz tretjega razreda. Učenec nadaljuje usvajanje tehničnih in muzikalnih prvin, obvladanih v tretjem razredu do težavnostne stopnje, ki jo navaja predlagana literatura.

Izbor pedalnih vaj:

- F. Germanni, M. Dupré.

Lestvice in akordi:

- igranje durovih in molovih lestvic v različnih legah (tercah in oktavah).

Pedalne etude:

- Skladbe za pedal solo (npr. J. S. Bach: Pedal - Exercitium BWV 598).

Skladbe:

Skladbe od 16. do 18. stoletja:

- G. Frescobaldi: Toccate, Canzone (izbor),
- J. P. Sweelinck: Echo fantazije,
- J. Pachelbel: Aria Sebaldina,
- N. Bruhns: Preludij in fuga v e-molu (mali),
- D. Buxtehude: Passacaglia BuxWV 161,
- D. Buxtehude: Fuga v C-duru BuxWV 174.

Skladbe J. S. Bacha:

- Fuga v h-molu BWV 579,
- Fuga v g-molu BWV 578,
- Preludij in fuga v c-molu BWV 549,
- Preludij in fuga v C-duru BWV 531,
- Preludij in fuga v a-molu BWV 551,
- In dir ist Freude BWV 615.

Svetovne in slovenske skladbe romantike in 20. stoletja:

- C. Franck: Cantabile,
- F. Mendelssohn: Preludij in fuga v G-duru,
- T. Dubois: Sortie Toccata v G-duru,
- R. Schumann: Študije za pedalni klavir, op. 56 (npr. 5 ali 6),
- M. Reger: Te Deum, op. 59,
- B. A. Wiedermann: Svatbení pochod,
- J. Alain: Prelude profane št. 1,
- J. Langlais: Fantazija (Hommage a Frescobaldi),
- P. Eben: Due preludii festivi,
- V. Ukmar: Tri intonacije.

Opombe:

Poleg že navedenih šol – metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

Izpitne vsebine:

- durova in molova lestvica z akordi na pedal (v različnih legah),
- pedalna etuda,
- skladba 16. do 18. stoletja,
- skladba J. S. Bacha,
- skladba romantike ali skladba 20. stoletja.

5 STANDARDI ZNANJA

Nižja stopnja: 1. in 2. razred

Cilj pouka orgel na nižji stopnji učenja je obvladovanje dvo- in triglasne manualne igre, pedalne igre in povezava manualne igre s pedalno.

Učenci bodo orgle spoznali v tehničnem smislu:

- seznanili se bodo z okvirno zgradbo in delovanjem orgel,
- pridobili bodo najosnovnejša znanja o registrih,
- obvladali bodo igralnik,
- seznanili se bodo z načinom vadenja in položajem telesa pri igranju na orgle.

Učenci bodo obvladali naslednje elemente artikulacije na manualu:

- non legato, leggiero,
- legato vsake roke posebej in skupaj,
- kombinacije legata, non legata in leggiera v različnih rokah.

Učenci bodo obvladovali naslednje elemente pedalne igre:

- menjalni pedal,
- prehajalni pedal,
- prelaganje in podlaganje nog,
- nema zamenjava noge,
- zdrs s črne na belo tipko eno- in večglasno,
- legato v pedalu z robom stopala oziroma zdrs s črne na črno tipko,
- tekoče igranje durovih lestvic na pedal v eni oktavi.

Učenci bodo uporabljali naslednje muzikalne prvine:

- dinamično izvajanje z menjavo registrov,
- artikulacijsko oblikovanje motiva in fraze.

Učenci bodo interpretirali lažje specifične orgelske (koral, pastorala) in druge glasbene oblike.

Orientacija predelanih učnih vsebin:

- v prvem razredu naj učenci okvirno predelajo skupaj 25 vaj, pedalnih etud in skladb,
- v drugem razredu naj učenci okvirno predelajo:
- 16. do 18. stoletje (tri skladbe),
- J. S. Bach (tri skladbe),
- romantika (dve skladbi),
- 20. stoletje (ena skladba).

Višja stopnja: 3. in 4. razred

Cilj pouka orgel na višji stopnji je obvladovanje štiriglasnega igranja na manual, pridobitev spretnosti menjave manuala, igranje pedala s figuracijami do stopnje, potrebne za izvajanje del, navedenih v literaturi.

Učenci bodo nadgradili znanje o orglah:

- s tem da bodo spoznali različne tipe orgel,

- s tem da bodo spoznali skupine registrov,
- s tem da bodo spoznali registrske kombinacije,
- s tem da se bodo seznanili z razlikami v tehniki igranja glede na posamezne tipe orgel in različno število vključenih registrov.

Učenci bodo izpopolnili manualno in pedalno tehniko:

- s tri- in štiriglasno legato manualno igro,
- s precizno legato, non legato in leggiero manualno in pedalno igro,
- s hitrimi in preciznimi menjavami manualov,
- z menjalnim in prehajalnim pedalom,
- s figuracijami v pedalu,
- z razloženimi akordi in skoki v pedalu,
- z izvajanjem durovih in molovih lestvic z akordi v hitrem tempu.

Obvladovanje muzikalnih prvin:

- praktična uporaba elementov orgelske interpretacije,
- dinamično artikuliranje,
- agogično izvajanje,
- doživljanje ritma,
- razvijanje tempa do stopnje, ki jo zahtevajo predpisane oznake v literaturi,
- razvijanje slušnih predstav v prostoru,
- razvijanje doživljanja in podajanja skladbe.

Učenci naj v vsakem razredu okvirno predelajo:

- 16. do 18. stoletje (tri skladbe),
- J. S. Bach (tri skladbe),
- romantika (dve skladbi),
- 20. stoletje (dve skladbi).

5.1 MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Minimalni standardi znanja opredeljujejo dosežke učenca, ki jih izkazuje za oceno zadostno (2). Vključujejo obseg in kakovost znanj, spretnosti in veščin, ki jih v skladu z operativnimi cilji (dejavnosti in vsebine) v učnem načrtu predmeta orgle učenec razvija med šolskim letom in izkaže ob koncu šolskega leta ter so nujno predznanje za nadaljnje učenje v naslednjem razredu.

1. razred

Učenec še zadovoljivo obvlada:

- najosnovnejšo pedalno tehniko;
- igranje dvo- in triglasja na manual;
- različne artikulacije (leggiero, legato, non legato);
- povezovanje manuala s pedalom.

2. razred

Učenec še zadovoljivo obvlada:

- igranje lestvic na pedalu;

- igranje triglasja na manual;
- različne artikulacije na manualu in pedalu (leggerio, legato, non legato).

3. razred

Učenec še zadovoljivo:

- izkaže najosnovnejše znanje o registrih, zgradbi in delovanju orgel;
- obvlada igralnik in menjave manualov;
- obvlada igranje solističnih pedalnih odlomkov iz literature;
- interpretira lažje glasbene oblike (koral, preludij idr.);
- igra skladbe iz različnih glasbenih obdobj.

4. razred

Učenec še zadovoljivo:

- izkaže najosnovnejše znanje o različnih tipih orgel;
- obvlada štiriglasno polifono igranje na manual;
- izkaže nadgradnjo uporabe različnih artikulacij na manualu in pedalu;
- uporablja artikulacije in agogiko v interpretiranju skladb;
- igra skladbe iz vseh zahtevanih glasbenih obdobj.

6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Nižja stopnja: 1. in 2. razred

Prvo leto je namenjeno predvsem sistematičnemu, postopnemu učenju orgel. Zelo pomembno je, da izbor obravnavane literature vedno vsebuje nove tehnične in muzikalne elemente, ki jih želimo učencem posredovati, in da je težavnostna stopnja primerna. Učitelj naj izbere eno izmed orgelskih šol ali sestavi dobro premišljeno kombinacijo različnih šol.

V prvem razredu učencem ni treba posredovati del iz vseh stilnih obdobj. Priporočljivo je, da se usmerite na literaturo 16. do 18. stoletja, ki je v kompozicijskem smislu za vzgojo polifonije najprimernejša.

Ker v orgelski stroki ni dovolj primernih metodično obdelanih zbirk (priročnikov), naj si učitelj v drugem razredu pomaga z nadaljevanji orgelskih šol. Pri nadaljnji samostojni izbiri skladb pa mora učitelj poskrbeti za natančno metodično obdelavo.

V poglavju, v katerem so predlagane vsebine, so naštetá konkretna dela, ki seveda ne pomenijo predpisa v smislu obveznih skladb, temveč so navedena le kot primer posamezne težavnostne stopnje.

Višja stopnja: 3. in 4. razred

Temelj dobrega učenja je prav gotovo pravilna izbira literature, ki naj ji učitelj nameni potrebno pozornost.

Pri izbiri literature naj učitelj čim bolj upošteva različne kompozicijske strukture, različne glasbene oblike, dela iz različnih obdobj in dežel, dela različnih avtorjev, dela, ki vsebujejo različen karakter in različne možnosti registracije. Posebna pozornost vsekakor pripada delom J. S. Bacha, osrednji osebnosti v zgodovini orgelske glasbe. Številčno ustrezno naj bodo vključena tudi slovenska orgelska dela.

Učitelj naj do določene mere upošteva učenčev glasbenoestetski okus in ga z izbrano literaturo glede na njegovo dojemanje postopno razvija.

Učiteljeva najpomembnejša naloga je učenca motivirati, da se v okviru njegovih glasbenih dispozicij in vestnega dela razvije v čim bolj celovito glasbeno osebnost. Spoznavanje učenčeve osebnosti in različnih sposobnosti pa je gotovo izhodišče za učiteljev individualni pristop k učencu. Učitelj naj temu prilagaja težavnostno stopnjo učnih vsebin.

7 IZVEDBENI STANDARDI IN NORMATIVI

MATERIALNI POGOJI

Pogoj za učenje orgel je praviloma kakovosten mehanski inštrument. Orgle morajo imeti najmanj dva manuala in pedal v obsegu C–f1.

Velikost in akustika učilnice morata ustrezati velikosti orgel oziroma obrnjeno. Učilnica naj bo dovolj velika, svetla in zvočno izolirana.

POGOJI ZA VPIS

Primerna starost in glasbene ter fizične dispozicije za orgle, kar kandidat dokaže na sprejemnem preizkusu. Predmet orgle se lahko začnejo učiti učenci, ki uspešno končajo najmanj štiri razrede klavirja in nauka o glasbi.

PREVERJANJE IN OCENJEVANJE

Znanje preverjamo in ocenjujemo pri pouku, na internih in javnih nastopih ter ob koncu šolskega leta pri izpitih. Ocene oblikujemo v skladu s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v glasbene šole.